

Vergaderjaar 2010–2011

32 504

Wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Belastingplan 2011)

Nr. 30

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 november 2010

Tijdens het wetgevingsoverleg op 8 november jl. heb ik toegezegd voorafgaand aan de plenaire behandeling van het Belastingplan 2011 c.a. op enkele onderwerpen schriftelijk nader terug te komen. Deze brief strekt daartoe.

Voorafgaand aan deze schriftelijke reactie merk ik op dat aan u reeds is toegezonden de nota naar aanleiding van het verslag inzake het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet op de accijns in verband met de implementatie van de Richtlijn 2010/12/EU van de Raad van 16 februari 2010 tot wijziging van Richtlijnen 92/79/EEG, 92/80/EEG en 95/59/EG wat betreft de structuur en de tarieven van de accijns op tabaksfabrikaten en Richtlijn 2008/118/EG (PbEU L 50) (Implementatie wijziging tabaksaccijns)¹. Verder treft u bijgevoegd de derde nota van wijziging bij het wetsvoorstel Belastingplan 2011 aan (kamerstuk 32 504, nr. 31), waarin overgangsrecht voor de assurantiebelasting is opgenomen (zie hierna). Voorts is de vierde nota van wijziging bij het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2011 bijgevoegd (kamerstuk 32 505, nr. 17). Daarin is onder meer een regeling getroffen met betrekking tot de eigen woning van duurzaam gescheiden levende echtgenoten die nog geen verzoek tot echtscheiding hebben ingediend. De antwoorden op de kamervragen van de heer Bashir over onder meer Google nr. 2010Z15249 ontvangt u maandag 15 november a.s.

Afschaffing heffingskortingen box 3

Onderstaand treft u een verslag aan van de bespreking die heeft plaatsgevonden met de NVB en LTO Nederland. Zoals toegezegd aan de heer Dijkgraaf wordt vervolgens een reactie gegeven op de scriptie «Is there a trade-off between social responsibility and financial performance?» van Ashnie Poellie. Ten slotte wordt ingegaan op de financiële prestaties van de duurzame spaar- en beleggingsmarkt.

¹ Kamerstukken II 2010/11, 32 532, nummer nog onbekend.

Zoals in het wetgevingsoverleg van maandag 8 november jl. is toegezegd, hebben mijn ambtenaren op donderdag 11 november jl. overleg gevoerd met de Nederlandse Vereniging voor Banken (hierna: NVB) en LTO-Nederland over het kabinetsvoornemen tot afschaffing van de heffingskortingen voor maatschappelijke beleggingen en beleggingen in durfkapitaal en eventuele alternatieven hiervoor. Bij dit overleg waren tevens afvaardigingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu aanwezig. In het overleg is voornamelijk gesproken over de argumenten waarom de NVB en de LTO geen voorstander zijn van het voorgenomen beleid en de door hen ingebrachte alternatieven.

Met betrekking tot de gevolgen voor de markt van het volledig afschaffen van de heffingskortingen, of al dan niet sprake is van overstimulering van de markt en of en in hoeverre de markt overeind blijft als de voorgenomen maatregel wordt doorgevoerd, blijft een verschil van mening bestaan. De NVB en LTO voorzien verregaande gevolgen voor met name de projecteigenaren. De NVB verwacht dat banken zich door het vervallen van de heffingskortingen gedwongen zullen zien hogere rentes in rekening te brengen in de orde van grootte van de weggevalle heffingskorting. Tegelijkertijd zullen ook de beleggers en spaarders een minder hoog rendement halen op hun spaargeld en beleggingen, als het fiscale voordeel bij dat rendement in aanmerking wordt genomen. Dit zal volgens de NVB tot een forse uitstroom van ingelegde gelden leiden.

Zoals het voordeel bij de faciliteiten voor groen, sociaal-ethisch en cultureel beleggen bij zowel de beleggers/spaarders, de banken als bij de projecteigenaren neerslaat, zo zal naar mijn mening ook het nadeel van het wegvallen van de heffingskorting door alle partijen worden opgevangen. Naar mijn mening is de markt inmiddels dusdanig volwassen¹ dat volledige fiscale stimulering niet langer nodig is. De voorgestelde halvering van de fiscale stimulering kan door de markt opgevangen worden omdat ook zonder de heffingskortingen nog goede rendementen worden gehaald op de markt en dus ook goede rendementen voor de beleggers/spaarders en goede provisies voor de banken te behalen zijn.

Door de NVB en LTO-Nederland is een alternatief naar voren gebracht waarbij de onderhavige heffingskortingen grotendeels in stand zouden blijven. Daarbij wordt een deel van de financiering gehaald uit de onderuitputting die thans in de EIA, de MIA en de Vamil optreedt. Zoals ik al in het wetgevingsoverleg van maandag 8 november jl. heb aangegeven, kan geen sprake zijn van het inzetten van deze onderuitputting als financiering. Deze conjuncturele onderuitputting moet worden gereserveerd voor de onvermijdelijke conjuncturele overschrijding die volgt. Deze meerjarige budgetrealisatie geldt op expliciet verzoek van uw Kamer. Deze moet voorkomen dat een of meer van de regelingen voortijdig moet sluiten, zoals in het verleden is gebeurd, en verschaft de gebruikers van de investeringsregelingen daardoor meer (investerings)zekerheid. Van alternatieve dekking vanuit deze incidentele gelden kan derhalve geen sprake zijn. In het overleg is dan ook aangegeven dat voor welk alternatief dan ook een randvoorwaarde is dat de geraamde opbrengst ervan moet zijn gebaseerd op een daadwerkelijke versobering/beperking en structurele financiering. Dit door bijvoorbeeld in de EIA, de MIA en de Vamil in de grondslag keuzes te maken (welke bedrijfsmiddelen komen in aanmerking) of de aftrekpercentages te reduceren. Desgevraagd gaf LTO-Nederland aan dat het structureel verlagen van de de EIA, de MIA en de Vamil wat hen betreft in elk geval geen bespreekbare optie zou zijn.

¹ Dit wordt onderschreven in het rapport van de vereniging voor beleggers voor duurzame ontwikkeling: Duurzaam sparen en beleggen in Nederland 2009, blz. 19.

Het alternatief dat door de NVB en LTO-Nederland naar voren is gebracht, acht ik, naast het feit dat financiering uit de onderuitputting van de EIA, de MIA en de Vamil niet mogelijk is, ook niet opportuun. Er wordt namelijk ingezet op een geleidelijke inperking van het ingelegde vermogen door de criteria voor het verstrekken van groen-, sociaal ethische of cultuurverklaringen aan te scherpen. Het blijft een openeinderegeling. Elke investering die aan de criteria voldoet mag worden gehonoreerd. De markt voor fiscaal gefaciliteerd duurzaam sparen en beleggen is in de afgelopen 10 jaar gegroeid van € 1,3 mrd. in 1999 naar € 7,9 mrd. in 2009¹. Het geleidelijk binnen deze kabinetsperiode inperken van de markt tot € 5 mrd. inleggelden kan enkel met zekerheid geschieden indien AgentschapNL (dat de verklaringen uitgeeft) stopt met het verstrekken van verklaringen wanneer een grens is bereikt. Deze grens zal op een bepaald percentage van de gekozen grens, bijvoorbeeld € 5 mrd., liggen. De banken zullen dan de instroom van vermogen op hun portefeuille aan groene, sociaal-ethische en culturele beleggingen moeten monitoren en in de praktijk in voorkomende gevallen beleggings- of spaarproducten na enige tijd moeten sluiten. Slechts het stellen van strengere criteria bij een regeling met open of gesloten einde karakter leidt in de praktijk tot een te hoog risico op forse kostenstijgingen. Dit risico wordt vanwege het openeindekarakter beleidsmatig niet automatisch als overschrijding geredresseerd, waardoor de bezuiniging niet veilig is gesteld. Overigens was hierbij niet duidelijk op welke wijze men de criteria zou willen inperken en welk effect dit op de portefeuille zou hebben. Ook is er geen zicht op de administratieve regels en verplichtingen die nodig zouden zijn om een en ander te laten functioneren. Door (het risico op het) voortijdig moeten sluiten als gevolg van een hard plafond, worden opnieuw situaties gecreëerd die juist zijn getracht te beëindigen door bijvoorbeeld in de EIA, de MIA en de VAMIL een langjarige stabilisering in te bouwen. Het vroegtijdig sluiten van de EIA, de MIA en de VAMIL stuitte in de markt op veel weerstand.

Dit alles overziend ben ik tot op heden niet overtuigd dat er een beter alternatief bestaat voor het afschaffen van de onderhavige heffingskortingen en houd ik vast aan de thans voorliggende plannen.

Reactie op scriptie

De scriptie « Is there a trade-off between social responsibility and financial performance? » geeft interessante inzichten in het verband tussen de rendementen die institutionele beleggers (in Europa en de VS) halen en de mate waarin zij sociaal verantwoord investeren («Socially Responsible Investing», afgekort als «SRI»). Om het bestaan van de afruil tussen beide te onderzoeken, hanteert deze studie de volgende hypothese: «sociaal verantwoordelijke investeerders zijn minder winstgevend dan conventionele investeerders». De mate waarin een institutionele belegger sociaal verantwoord investeert, wordt in de scriptie vastgesteld aan de hand van de informatie die de institutionele belegger geeft op zijn website. De conclusie van de auteur luidt dat de hypothese bevestigd kan worden door haar onderzoek.

De «underperformance hypothese» zou verklaard kunnen worden, aldus de auteur, door het feit dat sociale investeerders relatief weinig investeren in financieel aantrekkelijke activa als gevolg van eigen restricties en preferenties in beleggingsbeleid. Bijvoorbeeld het niet willen beleggen in winstgevende sectoren als petrochemie, regulier bankwezen of bio-industrie. Een andere verklaring zou zijn dat sociale beleggers relatief veel investeren in financieel minder aantrekkelijke activa, omdat ze niet alleen gedreven zijn door economische rationaliteit, maar ook door ideële motieven.

¹ Rapport van de vereniging voor beleggers voor duurzame ontwikkeling: Duurzaam sparen en beleggen in Nederland 2009, bijlage 1.

De conclusie wordt door de auteur op een aantal punten genuanceerd:

- Het onderzoek beslaat de periode 2001–2009. Maar voor de periode van 2007–2009 is het negatieve effect sterk minder of zelfs verwaarloosbaar, afhankelijk van de methode waarop het rendement wordt vastgesteld;
- de manier waarop de mate van sociaal verantwoord investeren is vastgesteld is erg subjectief, en is ook niet objectief vast te stellen, aldus de auteur. Dit betekent dat de gegevens vertekend of overdreven kunnen zijn («this study cannot guarantee that the information on their websites is truly objective and that they are generating their revenues only by investing in a socially responsible way.»);
- de steekproef is ook onvoldoende groot om al te sterke conclusies te trekken over het onderzochte verband, waardoor het onderzoek meer moet dienen als startpunt voor een verdergaand onderzoek («as a consequence of these limitations, the conclusion drawn from this study does not give a full insight into the overall question whether social investors are less profitable or not. However, in this perspective the results can be used as framework for further research.»).

Daarnaast wil ik nog opmerken dat het onderzoek is gericht op institutionele beleggers wereldwijd, en niet op de particuliere beleggers of de fondsen voor maatschappelijke beleggingen of culturele beleggingen op de Nederlandse markt. De conclusies van deze scriptie laten zich derhalve niet eenvoudig vertalen naar de markt waarover wij het nu hebben. De conclusie dat «groen beleggen» in alle gevallen minder rendabel is dan regulier beleggen is mij te prematuur. Dit blijkt ook uit ander onderzoek en andere publicaties zoals hierna zal worden toegelicht.

Ik wil de auteur overigens complimenteren met deze scriptie. Zij geeft blijk van sterk conceptueel inzicht en uitstekende beheersing van relevante statistische methoden en de Engelse taal.

Financiële prestaties duurzame spaar- en beleggingsmarkt

De informatie uit het onderzoek is voor mij geen aanleiding om het voorgestelde beleid aan te passen. In de laatste periode is het verschil in rendement van de internationaal onderzochte fondsen niet meer significant. Voor zover het verschil bestaat, kan het voorts worden toegeschreven aan het sociale (niet financiële) rendement dat beleggers aan SRI-beleggingen ontleen. Dat houdt niet in dat door een fiscale faciliteit het negatieve verschil in financieel rendement zou moeten worden overbrugd. Beleggers accepteren dus een lager financieel rendement. Dit laatste blijkt overigens ook expliciet uit de evaluatie groen beleggen.¹ Hierdoor is er naar mijn mening geen reden om de dubbele fiscale stimulering te handhaven.

De rendementen en het investeringsvolume in de markt van duurzame sparen en beleggen zijn in mijn beleving zeer goed ontwikkeld. Uit de recente publicatie «Duurzaam beleggen kost geen rendement» van Morningstar² blijkt dat over een periode van vijf en tien jaar de rendementen tussen duurzame en reguliere beleggingen vrijwel in de pas lopen. Wat opvalt aan het risico is, dat standaarddeviaties voor duurzame beleggingsfondsen over de gehele linie hoger zijn dan niet-duurzame aandelenfondsen: zowel over 3,5 als over 10 jaar. Duurzame fondsen kennen een wat grilliger koersverloop. Een wat minder grote spreiding en grotere posities in risicovollere groeiaandelen zijn hiervoor de verklaring. Kijkend naar de cijfers concludeer ik dat duurzaam beleggen geen rendement hoeft te kosten, maar tot nu toe wel een iets hoger risicoprofiel kende.»

¹ Exclusief het fiscale voordeel neemt de spaarder/belegger genoegen met een rendement dat circa 1,7% lager is dan vergelijkbare spaar/beleggingsproducten.

² «Morningstar Inc. 13-09-10), Morningstar is een mondiale leverancier van onafhankelijk beleggingsonderzoek.

In het onderstaande overzicht staan de gerealiseerde rendementen van groene, sociaal ethische en culturele fondsen. In de publicaties van deze fondsen wordt het rendement vergeleken met een fonds (benchmark) met vergelijkbaar risico/rendementsprofiel. In een dergelijke vergelijking is (op langere termijn) de volledige fiscale faciliteit nodig om het rendementverschil te compenseren. De benchmark maakt de belegging qua risico/rendementsprofiel dan wel vergelijkbaar maar ligt qua absoluut niveau wel hoog. Zo is het rendement van de benchmark over de laatste drie jaar 8,6%. De vraag is of een dergelijk hoog rendement een fiscale faciliteit van 2,5% nodig maakt. Het plaatst de discussie over het forfaitaire rendement in box 3 van 4% in een ander daglicht. De rendementen van fondsen steken ook gunstig af tegen algemene aandelenfondsen en zijn ten minste vergelijkbaar met sparen of staatsobligaties.

Rendementen (exclusief fiscaal voordeel)

	1 jr	3 jr gem.	5 jr gem.
ASN groenfonds	3,43%	3,59%	2,13%
ASN sociaal ethisch fonds	5,83%	4,75%	3,86%
Triodos Groenfonds	2,9%	4,2%	2,2%
Triodos Cultuurfonds	6,1%	5,7%	
Triodos Sociaal ethisch fonds	11,2%	7,8%	6,6%
Citigroup Neth Gov Bond 5-7 jaar	9,0%	8,6%	5,2%
Een groot Algemeen beleggingsfonds	14,32%	-7,44%	-1,15%

Bron: website Triodus, ASN, algemeen beleggingsfonds.

Ook voor zover geld wordt aangetrokken in de vorm van spaargeld kunnen aantrekkelijke rendementen worden geboden, die inclusief het fiscale voordeel 1,5% à 2% hoger rendement oplevert dan een gewone spaarrekening. Op de website van de ING-bank wordt de volgende vergelijking gemaakt:

Vergelijking

	Groen Spaardeposito		Spaarrekening	
	Rendement	Bedrag	Rendement	Bedrag
Rente	1,5%	€ 225	2%	€ 300
Vermogensrendementsheffing	Geen	-	- 1,2%	- € 180
Belastingkorting	1,3%	€ 195	Geen	-
Totaal nettorendement	2,8%	€ 420	0,8%	€ 120

Voorts verwijs ik graag naar onderzoek van Unimaas en EUR¹ waarin wordt geconcludeerd dat Duurzame fondsen, over de gehele periode bekeken, duidelijk afwijken van niet-duurzame fondsen wat beleggingsstijl betreft, maar de prestaties van de duurzame fondsen niet blijken af te wijken van de niet-duurzame fondsen.

Faciliteiten MKB-beleggingen

Mevrouw Neppéus heeft om uitleg gevraagd waarom de regeling voor de faciliteiten voor MKB-beleggingen als te ingewikkeld wordt beschouwd. De heer Omtzigt sloot zich bij deze vraag aan en vraagt op welke specifieke onderdelen de regeling complex is. Hieronder zal ik ingaan op de aspecten van de regeling die er mede de reden van zijn dat bij het opstellen van het regeerakkoord de conclusie is getrokken dat deze regeling beter geen doorgang kan vinden.

¹ Rob Bauer (ABP Vermogensbeheer en Universiteit Maastricht) en Kees Koedijk (Erasmus Universiteit Rotterdam en Universiteit Maastricht). 2002.

Belangrijkste element dat de regeling in de uitvoering en in de handhaafbaarheid zeer complex maakt, is het omvangrijke aantal voorwaarden waaraan moet worden voldaan. Zoals blijkt uit het besluit van de Europese Commissie van 23 juli 2010 zijn deze voorwaarden echter noodzakelijk zijn om te kunnen voldoen aan de vereisten van de Europese staatssteunregels inzake risicokapitaalinvesteringen in het MKB.¹ Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de volgende voorwaarden:

1. De faciliteiten mogen alleen gelden voor bij een emissie verworven aandelen.
2. Er dient een maximum te gelden van € 1,5 mln. aan nieuw te emitteren aandelen per vennootschap per 12 maanden.
3. Er mag geen cumulatie met andere staatssteun plaatsvinden. Om die reden wordt het maximumbedrag verlaagd indien het met de emissie te verkrijgen kapitaal wordt aangewend voor het financieren van investeringen die op grond van de Europese regelgeving ook voor andere staatsteun in aanmerking komen.
4. Het bij de emissie te verkrijgen kapitaal mag uitsluitend worden aangewend als begin-, aanloop- en ontwikkelingskapitaal en niet voor de financiering van exportgerelateerde activiteiten.
5. Er moet voor elke investering waarvoor het kapitaal is aangetrokken een ondernemingsplan beschikbaar zijn, met gegevens over het product, de ontwikkeling van de verkopen en de winstgevendheid en waarin vooraf de levensvatbaarheid van het product wordt aangetoond.
6. Aandelen in vennootschappen die in moeilijkheden verkeren in de zin van de richtsnoeren van de Commissie² mogen niet in aanmerking komen voor de faciliteiten.
7. Tevens mogen aandelen in vennootschappen die actief zijn in bepaalde industriële sectoren (scheepsbouw/kolen/ijzer/staal) niet in aanmerking komen.

Al deze voorwaarden leiden tot een zeer uitgebreide en gedetailleerde wettelijke regeling die is opgenomen in het in het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2011 voorgestelde artikel 5.18b van de Wet inkomstenbelasting 2001 (hierna: Wet IB 2001). Daarnaast hadden in de lagere regelgeving nog nadere bepalingen moeten worden opgenomen met betrekking tot de gehanteerde definities en de procedures voor aanwijzing bij beschikking, intrekking aanwijzing en informatievoorziening. Deze lagere regelgeving is vanwege het voorgenomen terugdraaien van deze regeling niet opgesteld.

Naast het omvangrijke aantal voorwaarden zijn ook aanvullende maatregelen noodzakelijk die de regeling als geheel nog complexer maken. Als voorbeeld kan worden genoemd de lumpsumheffing in de vennootschapsbelasting indien bij de aanwending van het bij de emissie verkregen kapitaal niet wordt voldaan aan de gestelde voorwaarden (voorgestelde artikel 23ba van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969). Voorts is de eenmalige heffingskorting (voorgestelde artikel 8.21 van de Wet IB 2001) met de daarmee verband houdende heffingstoelage voor MKB-beleggingen bij vervreemding van de aandelen (zoals opgenomen in het voorgestelde artikel 8.22 van de Wet IB 2001) een nieuw concept in de Wet IB 2001. Dergelijke (nieuwe) bepalingen sporen niet met de door dit kabinet gewenste vereenvoudiging van de belastingwetgeving. De mogelijkheden voor handhaving door de Belastingdienst zijn bovendien uiterst beperkt. Zo is bijvoorbeeld informatie over verkrijging en vervreemding van de aandelen van bv's alleen verkrijgbaar door het aandeelhoudersregister bij de betreffende vennootschap in te zien. Voor vennootschappen die aandelen aan toonder uitgeven, zijn deze gegevens in het geheel niet te achterhalen.

¹ I.c. de richtsnoeren van de Europese Commissie inzake staatssteun ter bevordering van risicokapitaalinvesteringen in kleine en middelgrote ondernemingen (PbEU van 18 augustus 2006, C 194/02), hierna: Europese staatssteunregels inzake risicokapitaalinvesteringen in het MKB.

² I.c. de richtsnoeren van de Europese Commissie voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden (PbEU van 1 oktober 2004, C 244/02).

Zoals eerder opgemerkt zijn de uitvoeringskosten voor de Belastingdienst in verhouding tot het beoogde fiscale voordeel van de faciliteiten en in verhouding tot de omvang van de doelgroep naar verwachting hoog. Bovendien wordt er aan getwijfeld of de maatregel nog wel enige aantrekkingskracht voor MKB-vennootschappen en beleggers bezit. Dit gelet op het hierboven beschreven omvangrijke aantal voorwaarden waaraan moet worden voldaan, de restricties op de beleggingsvrijheid van de beleggers en de beperkte omvang van het fiscale voordeel. Juist door de complexiteit en de extra administratieve lasten is de verwachting dat de regeling niet effectief zal zijn en het beoogde doel niet zal bereiken. Deze verwachting wordt gedeeld door verschillende marktpartijen die over het voorstel geconsulteerd zijn. Ik kan in dit kader voorts nog refereren aan de duidelijk negatieve opinie van de heer Stevens over de regeling in het door de heer Omtzigt aangehaalde artikel in het Weekblad voor Fiscaal Recht.¹ Naar de mening van het kabinet past een dergelijke ingewikkelde regeling, die hoge administratieve lasten en uitvoeringskosten met zich zou meebrengen en waarvan volgens verschillende marktpartijen vanwege de complexiteit en administratieve lasten weinig tot geen gebruik gemaakt zal worden, niet in de door dit kabinet gewenste vereenvoudiging van het fiscale stelsel.

De heer Omtzigt heeft voorgesteld om de wijzigingen in het wetsontwerp te handhaven en het KB niet te slaan zodat een beeld kan worden gevormd met betrekking tot de complexiteit van de regeling. In reactie daarop merk ik op dat al een duidelijk beeld bestaat omtrent de complexiteit. De wettelijke bepalingen zijn immers reeds opgenomen in artikel XXVI van het wetsvoorstel OFM 2011 zoals op 21 september 2010 aangeboden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.² In dit wetsvoorstel is ter wille van de leesbaarheid een integrale versie van de belangrijkste artikelen opgenomen. De complexe regeling is dus al gepubliceerd. Voorts wordt de in het Regeerakkoord opgenomen budgettaire opbrengst die met het definitief niet invoeren van de maatregel werd beoogd, niet gehaald. Voor het niet laten vervallen van de regeling is geen dekking. Daarom zie ik geen aanleiding om de wijzigingen in het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2011 en de aanpassingen in Overige fiscale maatregelen 2010 te handhaven.

Verhoging assurantiebelasting

De heer Omtzigt heeft gevraagd om in overleg te treden met de verzekeringsbranche omdat er nog enkele vragen leefden die verband hielden met de verhoging van de assurantiebelasting. Dit overleg heeft plaatsgevonden. Tijdens dit overleg is verduidelijkt hoe de verhoging in verschillende situaties uitwerkt. De onduidelijkheden die er nog waren, zijn hiermee weggenomen. Dit laat echter onverlet dat de branche nog steeds uitvoeringsproblemen verwacht bij invoering per 1 januari 2011. Hierbij speelt dat eind van dit jaar reeds de premienota's voor begin 2011 worden opgemaakt en verzonden. Daarom heb ik besloten om de verhoging van de assurantiebelasting op 1 maart 2011 te laten ingaan. Ter dekking wordt de assurantiebelasting met 0,2% extra verhoogd tot 9,7%. Dit is geregeld in de bijgevoegde derde nota van wijziging op het wetsvoorstel Belastingplan 2011.

Willekeurige afschrijving zeeschepen

Naar aanleiding van opmerkingen van de heren Bashir, Slob en Dijkgraaf en mevrouw Neppérus heb ik toegezegd om in te gaan op de uitwerking van de tijdelijke willekeurige afschrijving voor zeevaartmaatschappen in een bepaalde casuspositie. Dit mede vanwege reclames waarbij wordt vermeld dat het fiscale voordeel meer bedraagt dan de inleg. Daarbij heb

¹ Prof. dr. L.G.M. Stevens, Fiscale Beleidsnotities 2001, WFR 2010/6875.

² Kamerstukken II 2010/11, 32 505, nr. 2, blz. 16–22.

ik ook toegezegd om een afwegingskader te schetsen met betrekking tot de mogelijkheden om dergelijke fiscale instrumenten volgend jaar niet meer op dit gebied in te zetten.

Over dit onderwerp heeft vorig jaar een uitvoerige gedachtewisseling plaatsgevonden tussen een aantal Kamerleden en mijn ambtsvoorganger.

Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op:

1. uitwerking faciliteit van de tijdelijke willekeurige afschrijving voor scheepvaartmaatschappen; en
2. de mogelijkheden om deze fiscale faciliteit met betrekking tot het jaar 2011 voor investeringen op dit gebied te beëindigen en de daaraan verbonden voor- en nadelen.

1. Uitwerking tijdelijke willekeurige afschrijving voor scheepvaartmaatschappen

De tijdelijke willekeurige afschrijving houdt in dat investeringen die in 2009, 2010 en, na verlenging van de maatregel, in 2011 worden verricht, in twee jaar kunnen worden afgeschreven tot de restwaarde. De maatregel is ingevoerd ten behoeve van investeringen in het belang van de bevordering van de economische ontwikkeling. Dit om de liquiditeits- en financieringspositie van bedrijven die voor vervangings of uitbreidingsinvesteringen staan te verbeteren. Willekeurige afschrijving stelt een onderneming dus in staat om de belastingvermindering die met afschrijving wordt bereikt, in de tijd naar voren te halen. Daartegenover staat dat dan in latere jaren geen afschrijving meer mogelijk is. Hierdoor valt de winst dan hoger uit. Voorts ontstaat er een belastingclaim op de stille reserve door de snelle afschrijving. De netto kosten van de regeling van de tijdelijke willekeurige afschrijving voor de Staat betreffen in principe de rentelasten vanwege het later ontvangen van belastinginkomsten.

Naast Vpb-ondernemingen kunnen ook particuliere investeerders die als IB-ondernemer participeren in scheepvaartmaatschappen gebruik maken van de tijdelijke willekeurige afschrijving. Hoe dit uitwerkt kan worden geïllustreerd aan de hand van het volgende voorbeeld dat is ontleend aan de website van de Belastingdienst. Dit voorbeeld is door mijn ambtsvoorganger op de website geplaatst om de berichten in de media in perspectief te plaatsen. Op de website wordt tevens aangegeven dat door de versnelde afschrijving een fiscale claim ontstaat waarover later afgerekend moet worden.

«Voorbeeld willekeurige afschrijving zeeschepen

Samen met andere beleggers die investeren in schepen vormt u een maatschap. U bent participant. De beleggers leggen samen zelf in totaal € 4 000 000 in. De maatschap koopt een schip van € 10 000 000 en vraagt hiervoor een hypotheek aan van € 6 000 000.

<i>Niveau maatschap</i>	
<i>Aanschafprijs schip</i>	<i>€ 10 000 000</i>
<i>Financiering:</i>	
<i>Eigen vermogen (inleg participanten)</i>	<i>€ 4 000 000</i>
<i>Vreemd vermogen (scheepshypotheek)</i>	<i>€ 6 000 000</i>
<i>Niveau participant</i>	
<i>Aandeel in het schip (= totaal eigen inleg en aandeel in de scheepshypotheek)</i>	<i>€ 25 000</i>
<i>Eigen inleg (participatie in het EV)</i>	<i>€ 10 000</i>
<i>Deel in de schuld (scheepshypotheek)</i>	<i>€ 15 000</i>
<i>Willekeurige afschrijving:</i>	

<i>Fiscale afschrijvingsbasis bij restwaarde 15% (0,85</i>	
<i>x € 25 000)</i>	<i>€ 21 250</i>
<i>Belastingvermindering over 2 jaar tegen 52% (0,52</i>	
<i>x € 21 250)</i>	<i>€ 11 050</i>

In dit voorbeeld is het bedrag dat u na 2 jaar door willekeurige afschrijving heeft teruggekregen (€ 11 050) hoger dan uw inleg (€ 10 000), maar veel lager dan uw investering (€ 25 000). Door de willekeurige afschrijving is de boekwaarde lager dan de werkelijke waarde van het schip, en ontstaat er een fiscale claim. Tijdens de exploitatie wordt deze fiscale claim geleidelijk ingelost, doordat u niet verder ten laste van de winst kunt afschrijven. Als u het bedrijfsmiddel eerder verkoopt, ontstaat een fiscale boekwinst waarover u moet afrekenen.»

Bij het bovenstaande voorbeeld wordt nog opgemerkt dat de willekeurige afschrijving van € 21 250 ertoe leidt dat in latere jaren niet meer kan worden afgeschreven. Hierdoor is de winst in die jaren hoger. Verder is er een belastingclaim op de stille reserve van het schip door de snelle afschrijving.

Voor de afschrijving maakt het niet uit of de investering is gefinancierd met eigen of vreemd vermogen. Afschrijving vindt altijd plaats over de gehele aanschafprijs van het bedrijfsmiddel verminderd met de verwachte restwaarde. Dit is ook het geval bij willekeurige afschrijving. Het feit dat het belastingvoordeel hoger kan zijn dan de inleg, vormt als zodanig dan ook geen onbedoeld of oneigenlijk gebruik.

Bij afschrijving door belastingplichtigen voor de inkomstenbelasting die participeren in een samenwerkingsverband, komt die afschrijving in mindering op het winstinkomen dat de participanten uit het samenwerkingsverband verkrijgen. Dit vanwege het feit dat samenwerkingsverbanden transparant zijn. Hierdoor worden de winsten toegerekend aan de achterliggende participanten. Als hun winst uit het samenwerkingsverband door de willekeurige afschrijving negatief wordt, kunnen zij dit verlies verrekenen met andere inkomsten in box 1, dus met inkomsten uit een andere onderneming of inkomsten uit arbeid. Overigens kunnen in een samenwerkingsverband dat een schip gaat exploiteren ook nv's of bv's participeren. Zij zetten de afschrijving af tegen de eventuele winsten in de vennootschapsbelasting.

In de reclame-uitingen wordt erop gewezen dat de belastingteruggaven in de eerste twee jaren in een bepaald geval groter zijn dan de inleg. Uit het voorgaande volgt dat dergelijke reclame-uitingen als zodanig kunnen worden gedaan zonder dat bij voorbaat sprake is van misleiding. Wel wordt in deze advertenties (zoals in vele reclame-uitingen) een onvolledig beeld geschetst. Tijdens het wetgevingsoverleg van 8 november jl. heb ik er dan ook op gewezen dat een investeerder die voornemens is te investeren in zeescheepvaartmaatschappen er goed aan doet zich uitgebreid te informeren, en de prospectus goed te lezen.

De begeleidende prospectussen in dergelijke investeringsproducten worden beoordeeld door de Autoriteit Financiële Markten (AFM). In de prospectus wordt de participant uitgebreid geïnformeerd over de risico's. Er wordt onder meer gesproken over een investeringsrisico, fiscaal risico, bouwrisico, aansprakelijkheidsrisico, financieringsrisico, inkomstenrisico, risico ten aanzien van inzetbaarheid en averij schip, restwaardesrisico, debiteurenrisico, rente- en inflatierisico. Tijdens de bouwfase zijn de maten in de zeevaartmaatschap naar rato van hun inleg aansprakelijk voor de schulden van de maatschap. Tevens lopen de maten risico's met

betrekking tot de bouw van het schip. Hierbij valt te denken aan een te late oplevering of faillissement van de scheepswerf. In de praktijk wordt de maatschap voorafgaand aan de exploitatiefase vaak geruisloos omgezet in een nv/bv. Het risico van de participant wordt door die omzetting beperkt. Tijdens de exploitatiefase bestaan er risico's voor de participanten ten aanzien van de restwaarde, de exploitatie en de uiteindelijke verkoop van het schip.

2. Mogelijkheden om willekeurige afschrijving zeeschepen door zeescheepvaartmaatschappen te beëindigen

De tijdelijke willekeurige afschrijving is, zoals hiervoor aangegeven, een crisismaatregel die in beginsel alleen nog voor het jaar 2011 geldt. Hierna zal ik een aantal mogelijkheden schetsen om de tijdelijke willekeurige afschrijving door participanten in investeringsproducten op het gebied van de zeescheepvaart c.q. zeeschepen eventueel te beëindigen met ingang van 1 januari 2011. Dit kan door aanpassing van de Uitvoeringsregeling willekeurige afschrijving. Aan elk van de hieronder geschetste mogelijkheden zijn complicaties verbonden. Tevens moet daarbij worden bezien in hoeverre deze uitzonderingen te rechtvaardigen zijn. Een afweging is dus niet eenvoudig. Hierna volgt een overzicht.

1. Een uitzondering voor alle zeeschepen

Een eerste mogelijkheid is om in de ministeriële regeling een uitzondering op te nemen voor alle zeeschepen. Dit zou tot gevolg hebben dat niet alleen participanten in de IB, maar ook alle Vpb-ondernemingen die investeren in zeeschepen worden uitgesloten van de faciliteit voor het jaar 2011. Deze vlootmaatschappen waarin o.a. toeleveringsbedrijven participeren, leveren veelal echter een directe bijdrage aan de werkgelegenheid in Nederland.

2. Een uitzondering voor investeringen in zeeschepen door particuliere investeerders

Een tweede mogelijkheid is het uitsluiten van alle investeringen in zeeschepen door particuliere investeerders in samenwerkingsverbanden. Een dergelijke maatregel is gericht op de investeringsproducten op het gebied van de zeescheepvaart die momenteel worden aangeboden. Dit betekent dat de tijdelijke willekeurige afschrijving voor zeeschepen alleen zou worden beëindigd voor IB-ondernemers. In de praktijk betreft dit vooral de particuliere investeerders in zeescheepvaartmaatschappen. Deze uitsluiting zou mogelijkserwijs ook gevallen kunnen treffen waarin een beperkt aantal IB-ondernemers gezamenlijk in een zeeschip investeert. Participanten die door middel van een nv of bv deelnemen in een zeevaartmaatschap houden de mogelijkheid gebruik te maken van de tijdelijke willekeurige afschrijving evenals de overige Vpb-ondernemingen die rechtstreeks investeren in een zeeschip. Voorts moet worden bedacht dat via een samenwerkingsverband ook in andere bedrijfsmiddelen kan worden belegd met gebruikmaking van de tijdelijke regeling willekeurige afschrijving. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan vliegtuigen.

3. Een uitzondering voor alle investeringen door investeerders in grote samenwerkingsverbanden

Een derde en laatste mogelijkheid is uitsluiting van alle investeringen door investeerders in grote samenwerkingsverbanden. Een dergelijke maatregel gaat veel verder en ziet derhalve niet alleen op de zeeschepen. Een dergelijke maatregel zou zich alleen dienen te richten op investeerders in grote samenwerkingsverbanden en niet ook op bijvoorbeeld

twee maten in een maatschap. Deze afbakening is niet eenvoudig en de uitvoering van de regeling wordt hierdoor complexer.

Mijn conclusie is dat het erg gecompliceerd is om zeescheepvaartmaatschappen uit te zonderen van de willekeurige afschrijving die nog slechts één jaar geldt.

Fiscale fietsfaciliteiten

Zoals toegezegd aan mevrouw Neppéus worden hierna de fiscale fietsfaciliteiten uiteengezet.

Algemeen

Op hoofdlijnen zijn er twee fiscale regelingen voor de fiets in de loonsfeer, die het gebruik dan wel de aanschaf stimuleren. Hierna worden deze mogelijkheden toegelicht. Daarbij wordt onderscheid gemaakt naar hetgeen onder de huidige regelgeving respectievelijk onder de werkkostenregeling mogelijk is. Enige voorbeelden zijn ter illustratie toegevoegd. Het regime van vrije vergoedingen en verstrekkingen en daarmee de huidige fietsregeling geldt tot 2011. Daarna geldt de werkkostenregeling. Gedurende drie jaar geldt echter een overgangsregime. De werkgever kan in die periode jaarlijks kiezen of hij het regime van vrije vergoedingen en verstrekkingen of de werkkostenregeling toepast.

Voorafgaand aan de omschrijving van de fiscale regelingen voor de fiets ga ik in op de relatie met cafetarieregelingen en het EIM-rapport met betrekking tot de fiets.

Met name de aanschafregeling wordt thans door werkgevers veelal vanuit een cafetarieregeling aangeboden. Ook het «opplussen» van een woonwerkvergoeding tot het maximum van € 0,19 per km binnen een cafetarieregeling is niet ongebruikelijk. Men spreekt van een cafetarieregeling wanneer een werknemer een keuze kan maken met betrekking tot de vorm van de te genieten beloning. Cafetarieregelingen voorzien in het algemeen in een ruil van belaste loonbestanddelen met andere loonbestanddelen die geheel of gedeeltelijk zijn vrijgesteld of waarvoor een lagere waardering dan waarde in het economische verkeer geldt. Een bijzondere vorm van ruil is die waarbij de werknemer ADV-dagen of vakantiedagen ruilt. Populair gezegd betaalt de werknemer in een cafetarieregeling zelf de vergoeding of verstrekking vanuit zijn brutoloon en heeft hij zo een belastingvoordeel. Voor werkgevers vormt een cafetarieregeling een afweging tussen extra administratieve lasten en mogelijk een vermindering van de premies werknemersverzekeringen door verlaging van het brutoloon. De voorwaarden waaronder een cafetarieregeling is toegestaan, zijn uitgewerkt in een beleidsbesluit.¹ In de voorbeelden hieronder wordt eveneens aandacht geschonken aan de cafetarieregeling.

Uit het EIM-onderzoek² blijkt dat 12% van de werkgevers de aanschaf van een fiscaal gefaciliteerde fiets aanbiedt en dat zo'n 5% van de werknemers hiervan gebruik maakt. Van de mogelijkheid om een kilometervergoeding aan te bieden respectievelijk te ontvangen voor woonwerkverkeer maken zo'n 60% van de werkgevers en 26% van de werknemers gebruik. Deze kilometervergoeding geldt ongeacht het vervoermiddel. De budgettaire last van de aanschafregeling bedraagt € 81 mln. Van de kilometervergoeding voor de fiets zijn vanwege het ontbreken van enige differentiatie naar vervoermiddel geen cijfers bekend.

¹ Besluit van 5 augustus 2009, nr. CPP2009/1458M, Stcrt. 2009, 12167.

² Kamerstukken II 2009/10, 32 130, nr. 3 (bijlage).

Huidige regime

Ter stimulering van het *gebruik* van een fiets mag een werkgever een werknemer voor zakelijke reizen met de fiets een onbelaste vergoeding van € 0,19 per afgelegde kilometer geven. Deze onbelaste vergoeding geldt ook voor woonwerkverkeer of een gedeelte daarvan, bijvoorbeeld naar het station. Hierbij wordt opgemerkt dat deze zakelijke kilometervergoeding geldt ongeacht de wijze van vervoer. Als de werkgever het fietsgebruik wil stimuleren dan kan hij dit doen door alleen fietskilometers te vergoeden.

Een werkgever kan de *aanschaf* van een fiets voor zakelijk gebruik stimuleren door gebruik te maken van de zogenoemde fietsregeling. Deze fietsregeling maakt het mogelijk eens in de drie jaar een fiets onbelast te vergoeden of verstrekken, met een maximum van € 749. De werknemer moet wel op meer dan de helft van het aantal dagen dat hij pleegt te reizen in het kader van woon-werkverkeer de fiets gebruiken. Voor zover de fiets duurder is dan € 749, is het meerdere belast bij de werknemer.

De fietsregeling kan ook worden toegepast voor een fiets met elektrische trapondersteuning. Een elektrische fiets of een elektrische scooter daarentegen valt niet onder de fietsregeling. Veelgehoorde klacht is dat deze regeling onvoldoende zou zijn voor de fiets met elektrische trapondersteuning die in het algemeen duurder is dan genoemde € 749. De werknemer is dan over het meerdere belasting verschuldigd is.

Een werkgever mag voorts maximaal € 82 per kalenderjaar onbelast vergoeden voor met de fiets samenhangende zaken, zoals bijvoorbeeld reparaties, een fietspak etc. (of deze zaken tot dat bedrag verstrekken). Daarnaast mag hij een fietsverzekering onbelast vergoeden of verstrekken. Biedt een werkgever een lening aan om een fiets aan te schaffen, dan geldt er ook een vrijstelling voor het rentevoordeel. Ook dit onderdeel van de regeling geldt niet voor een elektrische fiets of elektrische scooter.

Voorbeeld 1 (aanschaf):

De werkgever vergoedt een fiets van € 1500. De werknemer moet dan over € 751 belasting betalen. Tegen een marginaal tarief van 40% leidt dat tot een verschuldigde belasting van € 300. De werknemer betaalt uiteindelijk € 300 voor een fiets van € 1500. Binnen een cafetariaregeling, waarbij brutoloon ter grootte van € 749 omgezet wordt in een onbelaste vergoeding, betaalt deze werknemer per saldo € 1200 voor zijn fiets.

Voorbeeld 2 (combinatie van aanschaf en gebruik):

De werknemer koopt een fiets met een lening van de werkgever. De werkgever verstrekt een kilometervergoeding van € 0,15 per kilometer voor woonwerkverkeer. De woon-werkafstand bedraagt 4 km, zodat de maandelijkse vaste vergoeding voor woonwerkverkeer € 21,40 bedraagt. De lening wordt afgelost door de maandelijkse vaste vergoeding in te zetten voor aflossing van de lening. Bij een woon-werkafstand van 10 km bedraagt de maandelijkse vaste vergoeding van deze werkgever € 53,50 per maand. Een fietslening van € 1500 is dan in circa 2,5 jaar terugbetaald.

Werkkostenregeling

De vrijstelling voor het gebruik van de fiets voor zakelijke reizen (waaronder woon-werkverkeer) van € 0,19 per afgelegde kilometer blijft als afzonderlijke vrijstelling in stand.

De hiervoor beschreven fietsregeling (aanschaf) vervalt. Daarvoor in de plaats kan de werkgever zonder nadere normeringen en beperkingen een fiets vergoeden of verstrekken binnen de forfaitaire ruimte van 1,4% van de loonsom. Er worden geen nadere eisen gesteld aan de fiets. Het mag ook een elektrische fiets of elektrische scooter zijn. Voorts kan een werkgever zelf bijvoorbeeld de frequentie van verstrekken, de hoogte van de aanschaf, het type fiets, of de aard van het gebruik bepalen. Voortzetten van de vergoedingsregeling zoals de werkgever die thans toepast kan uiteraard ook. Wel kunnen de fiscale gevolgen gewijzigd zijn.

Binnen de werkkostenregeling is het rentevoordeel van een personeelslening voor de aanschaf van een fiets, een elektrische fiets, of een elektrische scooter onder bepaalde voorwaarden onbelast. Dit is het geval als de werknemer op meer dan de helft van de dagen dit vervoermiddel geheel of gedeeltelijk gebruikt voor woon-werkverkeer. Er is sprake van een uitbreiding ten opzichte van de huidige vrijstelling van het rentevoordeel van leningen voor een fiets. De lening mag immers ook worden aangegaan voor aanschaf van een elektrische fiets of een elektrische scooter.

Voorbeeld 3 (aanschaf)

De werkgever vergoedt een (elektrische) fiets van € 1500. De kosten van de fiets brengt de werkgever ten laste van zijn forfaitaire ruimte, waardoor de werknemer geen bijdrage voor de aanschaf van de fiets hoeft te doen. Bij toepassing van een cafetariaregeling kan € 1 500 van het brutoloon van de werknemer worden omgezet in een vergoeding van € 1 500 voor de aanschaf van een fiets. De aanschafkosten komen dan ten laste van de forfaitaire ruimte. Indien de forfaitaire ruimte voor vergoedingen en verstrekkingen niet wordt overschreden, vindt in beide situaties geen belastingheffing plaats.

Voorbeeld 4 (combinatie van aanschaf en gebruik)

De werknemer koopt een fiets met een lening van de werkgever. De werkgever verstrekt een kilometervergoeding van € 0,15 per kilometer voor woonwerkverkeer. De woon-werkafstand bedraagt 4 km, zodat de maandelijkse vaste vergoeding € 21,40 bedraagt. De lening wordt afgelost door de maandelijkse vaste vergoeding in te zetten voor aflossing van de lening. In deze variant gaat de aanschaf niet ten koste van de forfaitaire ruimte (immers betaald met een vrijgestelde vergoeding). Ook hier geldt dat een hogere aflossing met de kilometervergoeding mogelijk is naarmate de afgelegde woon-werkafstand groter is.

De motie Aptroot ziet op een soortgelijke regeling als genoemd in voorbeeld 4. Verschil is dat de regeling uit deze motie zou moeten worden geplaatst naast de mogelijkheden die de werkkostenregeling al biedt. Ten opzichte van het regime van vrije vergoedingen en verstrekkingen is al sprake van een versoepeling: het mag ook een elektrische fiets of elektrische scooter zijn, en er geldt geen maximum aanschafprijs.

Bedacht moet ook worden dat de werkkostenregeling de werkgever meer ruimte biedt om een eigen vergoedingsbeleid vorm te geven. De wetgever stelt meer vertrouwen in de keuzes die een werkgever binnen diens bedrijfsvoering maakt en treedt minder in de beoordeling van de zakelijkheid van die keuzes. Zo biedt de werkkostenregeling de werkgever ook meer fiscale ruimte om zelf een «groen beleid» te hebben door bijvoorbeeld het fietsgebruik te stimuleren.

Tabaksaccijns in België en Duitsland

In reactie op het door de heer Dijkgraaf ingediende amendement over een andere verdeling van de voorgestelde tabaksaccijnsverhoging¹ heb ik aangegeven dat er grenseffecten te verwachten zijn. In dat kader heb ik de heer Dijkgraaf toegezegd na te gaan of er voorstellen in België of Duitsland zijn om deze verschillen volgend jaar te verkleinen. In België is momenteel geen accijnsverhoging voorzien. Hierbij speelt een rol dat België op dit moment in afwachting is van de totstandkoming van een nieuwe regering. Voor de langere termijn geldt dat België uiterlijk 1 januari 2013 de accijns voor rooktabak dient te verhogen om te voldoen aan de EU-minimumtarieven zoals die zijn neergelegd in richtlijn 2010/12/EU. Daarna moet België geleidelijk de accijns verhogen om uiteindelijk te voldoen aan de EU minimumtarieven zoals die in deze richtlijn voor het jaar 2020 zijn vastgesteld. Nederland voldoet zowel voor rooktabak als voor sigaretten reeds aan de voor 2010 vastgestelde EU minimumtarieven. Deze stapsgewijze accijnsverhogingen op grond van de richtlijn heffen het verschil met de Nederlandse tabaksaccijns voorlopig niet op. Wat betreft Duitsland meld ik u het volgende. De Duitse regering stelt een jaarlijkse accijnsverhoging op sigaretten voor met een prijseffect van 4 tot 8 cent per pakje en op shag een accijnsverhoging met 12–14 cent. De accijnsverhoging heeft de vorm van een vijfjarenplan waarbij ieder jaar de accijns met genoemde bedragen wordt verhoogd. Het voornemen zal in de komende vier weken in het Duitse parlement worden besproken. Er is nog geen officiële wettekst beschikbaar. Doordat er een hogere accijnsverhoging voor shag wordt voorgesteld dan voor sigaretten kan men stellen dat Duitsland het voornemen heeft de komende jaren de accijnsverschillen tussen sigaretten en rooktabak te verkleinen. De procentuele verhouding tussen sigaretten en shag zal daardoor over vijf jaar in Duitsland ongeveer op het huidige niveau van de Nederlandse verhouding tussen sigaretten en shag uitkomen. De huidige verhoudingen zijn inzichtelijk gemaakt in onderstaande tabel.

	Sigaretten (verschuldigde accijns per 1 000 stuks)	Rooktabak (verschuldigde accijns per 1 000 gram)	Percentuele verhouding tussen sigaretten en rooktabak
Nederland	€ 144,00	€ 59,44	41%
Duitsland	€ 143,70	€ 53,28	37%
België	€ 124,79	€ 32,21	26%

Voor de vraag of er in Nederland ruimte is voor een verhoging van de accijns op rooktabak is op dit moment met name het grote prijsverschil met België bepalend. Gezien het feit dat België geen voornemen heeft de accijns te verhogen is er in Nederland geen ruimte om de verhouding tussen sigaretten en shag aan te passen.

In reactie op de brief van TZN van 10 november 2010 waarin de tabaksgroothandel, mede namens de tabaksdetailhandel, Philip Morris en Jti aangeeft dat België en Luxemburg de accijns op rooktabak tot aan 1 januari 2020 dienen te verhogen om te voldoen aan de EU minimumtarieven merk ik het volgende op. De accijnstarieven voor rooktabak liggen in Nederland dusdanig hoger dan in België en Luxemburg dat er in de toekomst slechts ruimte voor een verhoging van de accijns voor rooktabak in Nederland ontstaat, wanneer met name deze buurlanden forse verhogingen doorvoeren. Ter illustratie: alleen al het accijnsverschil met België, inclusief 19% btw, bedraagt € 1,46 per pakje van 45 gram. Daarbij moet worden opgemerkt dat prijsverschillen tussen landen niet alleen worden veroorzaakt door een verschil in de belastingdruk (accijns en btw).

¹ Kamerstukken II 2010/11, 32 504, nr. 24.

Het prijsverschil wordt ook veroorzaakt door verschillen in de «kale prijs» (kleinhandelsprijs minus de belastingdruk).

Tot slot merk ik op dat aan de verhouding tussen accijns voor sigaretten en shag uitvoerig aandacht is besteed in de nota naar aanleiding van het verslag bij voorstel van wet Implementatie wijziging tabaksaccijns¹, die ik zojuist naar uw Kamer heb verzonden.

Verlenging van de tijdelijke uitvraag jaarloongegevens

Tijdens het wetgevingsoverleg van afgelopen maandag 8 november heb ik de heer Omtzigt een toezegging gedaan in het kader van de verlenging van de tijdelijke uitvraag jaarloongegevens. Onderstaand treft u een tweetal cases aan waarvoor de verlenging van de tijdelijke uitvraag jaarloongegevens noodzakelijk is. Het gaat hierbij om gevallen van het verstrekken van onjuiste gegevens door inhoudingsplichtigen, waarbij op dit moment wel een mogelijkheid is om de werkgever te vragen om die te corrigeren, maar deze wijze van corrigeren niet als wenselijk wordt beschouwd.

Voorbeeld 1

Inhoudingsplichtigen kunnen in de loop van het jaar van salarisprogramma wisselen. In dat geval is het van belang dat elke inkomensverhouding in het nieuwe salarisprogramma hetzelfde identificerende nummer krijgt als in het oude programma, zodat de loongegevens aan de inkomensverhouding worden gekoppeld. Het komt regelmatig voor dat het identificerende nummer voor en na de wisseling van het salarispakket niet overeenstemt. Als de inhoudingsplichtige dit niet zelf vroegtijdig herstelt, constateert de Belastingdienst de fout na afloop van het jaar bij de toets voor de jaarloonuitvraag. Het inzenden van nieuwe loonaangiften door de inhoudingsplichtige over de te herstellen tijdvakken is dan systeemtechnisch niet meer mogelijk. Herstel via het inzenden van correctieberichten is mogelijk, maar zeer omslachtig. Eerst moet de inhoudingsplichtige de onjuiste gegevens verwijderen in de eigen administratie, voordat de juiste gegevens kunnen worden ingevoerd. Aangezien de gegevens ook in de polisadministratie onjuist zijn, moet hij voor beide acties ook correctieberichten aanleveren aan de Belastingdienst. Een dergelijke dubbelslag leidt voor de inhoudingsplichtige tot hoge administratieve lasten, met risico's op nieuwe fouten. Bij fusies van bedrijven kan dezelfde foutsituatie voorkomen. Een jaarloonuitvraag is hierbij voor de inhoudingsplichtige, Belastingdienst en UWV het meest praktisch.

Voorbeeld 2

Inhoudingsplichtigen kunnen er na afloop van het jaar achterkomen dat er fouten zitten in de loonaangiften over het voorgaande jaar. Het kan bijvoorbeeld gebeuren dat een inhoudingsplichtige in de loop van het jaar een nieuwe release van het salarispakket heeft uitgebracht, waarin fouten zaten. Het kan ook voorkomen dat na afloop van het jaar blijkt dat de in het jaar ingediende correctieberichten onjuist waren, waardoor de loongegevens bij de toets door de Belastingdienst werden afgekeurd. Ook in deze gevallen geldt dat herstel via correctieberichten omslachtig, tijdrovend en niet zonder nieuwe risico's is. De tijdelijke regeling uitvraag jaarloongegevens biedt hier voor zowel inhoudingsplichtigen als de Belastingdienst uitkomst.

Voor de Belastingdienst is het van het grootste belang de processen die gebruik maken van fiscale jaarloongegevens (bijvoorbeeld voor het vaststellen van toeslagen, het teruggeven van de bijdrage Zorgverzekeringswet en het vaststellen van de verschuldigde inkomstenbelasting)

¹ Kamerstukken II 2010/11, 32 532, nr. nog onbekend.

tijdig van de juiste inkomensgegevens te voorzien. Bedrijfsmatig is een spoedige correctie op de onjuiste aangiften vooralsnog alleen via de jaarloonuitvraag te realiseren. Door de omvang van de groep, de tijdsdruk en de complexiteit is het voor de Belastingdienst niet goed mogelijk de behandeling van ontbrekende of onjuiste, onvolledige of onbruikbare aangiften plaats te laten vinden binnen het actueel toezicht van de Belastingdienst. Niet alleen voor de Belastingdienst is het verlengen van de tijdelijke regeling uitvraag jaarloongegevens met enkele jaren wenselijk. Dit is, zoals ook uit voorgaande volgt, ook in het belang van burgers en bedrijven. Hoezeer inhoudingsplichtigen en Belastingdienst inspanningen verrichten om fouten te voorkomen, zijn mismatches bij de massale gegevensleveringen via de loonaangiften en correctieberichten ook in de toekomst niet uit te sluiten. Zoals uit de voorbeelden blijkt, komen de huidige restproblemen laat aan het licht waardoor regulier herstel bezwaarlijk en zeer belastend is. De jaarloonuitvraag biedt in die gevallen een efficiënte en goed bruikbare oplossing voor beide partijen.

Overigens wil ik hierbij benadrukken dat de wettelijke mogelijkheid voor de tijdelijke jaarloonuitvraag telkens pas mag worden toegepast na een door mij op grond van artikel 39b van de Wet op de loonbelasting 1964 genomen besluit. De regeling verstrekking jaarloongegevens over het jaar 2009 is bijvoorbeeld op 26 maart 2010 in de Staatscourant geplaatst¹.

Het verlengen van de termijn heeft niet de bedoeling om jaarloongegevens bij een grotere groep inhoudingsplichtigen uit te vragen. Het heeft wel de bedoeling om de restproblematiek goed in beeld te krijgen en te zoeken naar alternatieve oplossingen voor de verschillende foutsituaties. Zoals reeds toegezegd zal er eind 2011 een tussenrapportage worden opgeleverd, vooruitlopend op de evaluatie. Indien deze rapportage daartoe aanleiding geeft zal ik mijn tijdspad versnellen. Dat kan betekenen dat niet in 2013 maar reeds medio 2012 de evaluatie aan uw Kamer kan worden aangeboden.

Partnerbegrip

De heer Omtzigt vraagt om het volgende voorbeeld uit te werken. Stel, een man heeft een inkomen van € 25 000 en een vrouw een inkomen van € 20 000 en beiden hebben een kind van tien jaar uit voorgaande relaties. Als zij samenwonen, wat is dan hun gezamenlijk netto-inkomen en wat zou dat zijn als zij wel als partners zouden worden aangemerkt. Bijvoorbeeld als zij zouden trouwen, een laagdrempelige manier zouden vinden met een samenlevingscontract of elkaar zouden aanwijzen voor het pensioen. Wat zou voor deze twee mensen het nettoverschil per maand zijn als zij een dergelijk contract aangingen?

De groep samengestelde gezinnen die een voordeel heeft in het nieuwe partnerbegrip zal naar verwachting klein zijn. Het betreft ongehuwd samenwonenden zonder notarieel samenlevingscontract, gezamenlijk kind, gezamenlijke pensioenregeling óf gezamenlijke eigen woning. Zoals ik in het wetgevingsoverleg van afgelopen maandag (8 november jl.) al aangaf, acht ik het verstandig om nu te starten met het nieuwe partnerbegrip zoals opgenomen in de Fiscale vereenvoudigingswet 2010. Het nieuwe partnerbegrip zal voor de toeslagen op een later moment in werking treden. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid ervaring op te doen met het nieuwe partnerbegrip in de AWR en de inkomstenbelasting en aan de hand van die ervaringen te bezien of in de praktijk problemen ontstaan. Ik ga de komende tijd met de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid overleggen om te onderzoeken of we tot verdere harmonisatie kunnen komen en te bezien of we een objectief criterium kunnen vinden voor de definitie van samengestelde gezinnen.

¹ Stcrt. 2010, 4614.

De heer Bashir heeft nog gesproken over de motie die vorig jaar is aangenomen bij de behandeling van de Herziening van de Successiewet voor een laagdrempelige registratiemogelijkheid als partner. Hoewel hij de vraag richtte aan de coalitiepartners, en in het bijzonder aan de heer Omtzigt, heb ik toegezegd op dit punt te reageren. Mijn ambtsvoorganger heeft bij brief van 14 september jl. gemotiveerd aangegeven waarom en dergelijke registratie geen alternatief kan zijn voor het notariële samenlevingscontract met een zorgverplichting, zoals vereist is om voor de Successiewet 1956 in aanmerking te komen voor het partnerschap. Indien bij laagdrempeligheid wordt bedoeld op tegen zo laag mogelijke kosten, kan ik de heer Bashir medelen dat alle gemeenten ook nu al de gelegenheid bieden om gratis, of tegen een zeer geringe vergoeding, een huwelijk of geregistreerd partnerschap aan te gaan.

Stand van zaken btw en alternatieve gezondheidskundige diensten

Naar aanleiding van een vraag van de heer Omtzigt hierover kan ik op dit moment melden dat ik op korte termijn samen met de minister van VWS de besluitvorming over de btw en alternatieve gezondheidskundige diensten wil afronden. De Kamer zal over de uitkomst hiervan worden geïnformeerd door middel van een brief. Wat vaststaat is dat de status quo van de btw-behandeling van gezondheidskundige diensten vanaf 1 januari 2011 voorlopig zal worden gehandhaafd. Dit zal worden vormgegeven door middel van een verlenging van het bestaande beleidsbesluit over dit onderwerp. Voor het overige verwijs ik u naar de antwoorden van 2 juli 2010 op vragen gesteld in het verslag schriftelijk overleg inzake btw-vrijstelling voor (para)medische beroepen.¹

Monostroomregeling

De heer Omtzigt heeft gevraagd of er mogelijkheden zijn om het door de Vereniging Afvalbedrijven genoemde knelpunt omtrent de zogenaamde vliegassen en rookgasreinigingsresiduen op te lossen. Ook heeft hij gevraagd of ik met hen van mening ben dat ook na het amendement Tang c.s.² afvalstoffen als monostroom aangewezen kunnen worden, inclusief het bijbehorende lage tarief. Mevrouw Neppéus vraagt in aansluiting hierop wat de kosten zouden zijn van het oplossen van het door de Vereniging Afvalbedrijven genoemde knelpunt. In artikel 28, tweede lid, onderdeel d, van de Wet belastingen op milieugrondslag (hierna: Wbm) is een delegatiebevoegdheid opgenomen. Op grond daarvan heb ik samen met de minister van Infrastructuur en Milieu de discretionaire bevoegdheid om afvalstoffen die niet verbrandbaar en niet herbruikbaar zijn, die onvermengd zijn met andere afvalstoffen en die rechtstreeks door de producent worden aangeboden bij ministeriële regeling aan te wijzen als zogenoemde monostroom waarop het lage afvalstoffenbelastingtarief van toepassing is. Deze «monostroomregeling» is bedoeld als een vangnetbepaling voor afvalstoffen die op basis van de Wbm onder het reguliere (hoge) afvalstoffenbelastingtarief zouden vallen. Dit terwijl ze voldoen aan de eerder genoemde criteria en er geen andere belemmeringen zijn om ze tegen het lage afvalstoffenbelastingtarief te storten. Met betrekking tot gevaarlijke afvalstoffen (zoals de vliegassen en rookgasreinigingsresiduen) belemmert de bedoeling van het amendement Tang c.s. dat ze als monostroom worden aangewezen. Het was immers de bedoeling van het amendement om het storten van dit soort afvalstoffen duurder te maken. Dit laat onverlet dat niet-gevaarlijke afvalstoffen nog steeds in aanmerking kunnen komen voor aanwijzing als monostroom. Mocht u het door de Vereniging Afvalbedrijven genoemde knelpunt op willen lossen, dan zou een amendement kunnen worden ingediend dat ertoe strekt de afschaffing van de toepassing van het lage afvalstoffenbelastingtarief

¹ Kamerstukken II 2009/10, 29 282, nr. 103.

² Kamerstukken II 2009/10, 32 128, nr. 32.

voor gevaarlijke afvalstoffen ongedaan te maken, met de daarvoor benodigde dekking voor de geraamde derving van € 12,6 mln.

NOB-commentaar

De heer Omtzigt heeft gevraagd om een schriftelijke reactie op het nadere commentaar van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (hierna: NOB) van 4 november jl. over de nota van wijziging met betrekking tot de reparatie constructies winstvennootschappen en het heffingstijdvak voor buitenlands belastingplichtigen in de vennootschapsbelasting.

De NOB vraagt zich af of een na een wijziging van het belang in de belastingplichtige geleden verlies in aanmerking kan worden genomen in het volgende boekjaar, als na die wijziging en in hetzelfde jaar die belastingplichtige als dochtermaatschappij in een fiscale eenheid wordt gevoegd. Ook vraagt de NOB of in die situatie sprake is van een voorvoegingsverlies in de zin van artikel 15ae Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (hierna: Wet Vpb 1969). Het na de belangwijziging vóór voeging geleden verlies wordt toegerekend aan de belastbare winst van het eerste boekjaar van de fiscale eenheid dat begint na afloop van het boekjaar van de belastingplichtige waarin het belang is gewijzigd. Van voorvoegingsverlies is als gevolg van die toerekening geen sprake meer.

De NOB meent dat als het jaar van belangwijziging het eerste boekjaar is, geen sprake kan zijn van toepassing van artikel 20a van de Wet Vpb 1969, bij gebreke van een oudste jaar waarvan een verlies nog niet volledig is verrekend. In dit geval is het jaar van belangwijziging zelf het oudste jaar waarvan een verlies nog niet volledig is verrekend.

De NOB vraagt nogmaals naar de aanpassing van het heffingstijdvak voor buitenlandse belastingplichtigen met een gebroken boekjaar. De NOB geeft hierbij aan dat de vraag in haar eerdere commentaar specifiek zag op de situatie van een buitenlands belastingplichtige die nu fiscaal geen gebroken boekjaar mag hanteren, maar die dit door de wetswijziging wel verplicht wordt te doen. Naar ik aanneem is het heffingstijdvak in deze situatie gelijk aan het kalenderjaar. Kennelijk heeft de NOB hierbij de uitzonderlijke situatie voor ogen waarbij wel sprake is van een gebroken boekjaar, maar de aard van de onderneming het niet rechtvaardigt om dit te hanteren. De NOB geeft in dit kader een voorbeeld waarin wordt uitgegaan van een gebroken boekjaar dat loopt van 1 augustus tot en met 31 juli. Deze belastingplichtige zal over het kalenderjaar 2011 nog aangifte moeten doen volgens de huidige systematiek. Met ingang van 1 augustus 2012 geldt de nieuwe systematiek en wordt over het boekjaar 1 augustus 2012 tot en met 31 juli 2013 aangifte gedaan. Er ontstaat dan, aldus de NOB, een kort overgangsboekjaar van 1 januari 2012 tot 1 augustus 2012. In deze situatie wijzigt de periode waarover de belastbare winst van de belastingplichtige wordt bepaald van het kalenderjaar in een daarvan afwijkend boekjaar. Hoewel deze wijziging in het heffingstijdvak in dit geval op een wetswijziging berust, kan hier op gelijke wijze mee worden omgegaan als elke andere wijziging van het boekjaar. Het ontmoet dan ook geen bezwaar indien in de door de NOB geschetste situatie zou worden uitgegaan van een lang boekjaar van 1 januari 2011 tot 1 augustus 2012, tenzij sprake is van een incidenteel fiscaal voordeel. De omstandigheid dat de belastingplichtige door het gaan hanteren van een lang boekjaar eventuele nadelige gevolgen voor de verliesverrekening en de herinvesteringsreserve wil voorkomen, zal hierbij niet als een incidenteel fiscaal voordeel worden gezien.

Amendementen

Zoals toegezegd bij het wetgevingsoverleg van afgelopen maandag zal ik in deze brief tevens ingaan op de diverse ingediende amendementen. Onderstaand zullen de tot vanochtend ingediende amendementen één voor één langsgelopen worden. Bijgaand treft u een beoordeling van de amendementen in volgorde van de kamerstuknummers.

Amendementen Belastingplan 2011 (32 504)

32 504, nr. 16, Braakhuis (GroenLinks), heffingskortingen box 3 gedekt door verhoging assurantiebelasting in samenhang met 32 505, nr. 12

Deze amendementen behelzen het terugdraaien van het afschaffen van de heffingskortingen voor maatschappelijke beleggingen, beleggingen in durfkapitaal en culturele beleggingen (ook wel heffingskortingen box 3), het terugdraaien van het afschaffen van de persoonsgebonden aftrek voor verliezen op (directe) beleggingen in durfkapitaal.

Het afschaffen van de heffingskortingen box 3 is ingegeven vanuit de opdracht van dit kabinet de overheidsfinanciën zo snel mogelijk weer op orde te krijgen. In dat kader worden alle uitgaven opnieuw getoetst op noodzaak en beleidsmatige aspecten. Bij de hier bedoelde beleggingen is op dit moment sprake van een dubbele stimulering, namelijk een vrijstelling in box 3 en een heffingskorting. Daarnaast bestaat ook nog de persoonsgebonden aftrek voor verliezen op (directe) beleggingen in durfkapitaal. Bij elkaar levert dit, even afgezien van de persoonsgebonden aftrek, een fiscaal voordeel op van 2,5%, vergelijkbaar met de rente op een spaarrekening. Naar mijn mening is bij deze dubbele stimulering door het samenstel aan maatregelen dan ook sprake van *overstimulering*. Verder is het zo dat het rendement de laatste jaren – zelfs zonder fiscale stimulering – hoger ligt dan rendementen voor sparen, aandelenbeleggingen of staatsobligaties. Naast deze meer financiële argumenten voor deze beleggingen spelen bij de investeringsbeslissing vaak ook ideële motieven een belangrijke rol. Stimulering van deze beleggingen via deze heffingskortingen en de persoonsgebonden aftrek voor verliezen op (directe) beleggingen in durfkapitaal is naar de mening van dit kabinet dus niet meer noodzakelijk. De fiscale begunstiging blijft daarnaast nog wel voor een substantieel deel gewoon in stand. Maatschappelijke beleggingen blijven vrijgesteld van de vermogensrendementsheffing (fiscaal voordeel van 1,2%). De effecten van het afschaffen van de heffingskortingen zullen naar mijn mening daarom beperkt zijn, zodat er voldoende kapitaal beschikbaar blijft voor onder meer groene investeringen. Overigens heeft deze week nog overleg plaatsgevonden tussen het ministerie van Financiën en belangenorganisaties over het afschaffen van de heffingskortingen box 3. Hiervoor wordt verwezen naar de passage hierover in het begin van deze brief.

Dit amendement wordt gedekt via een verhoging van de assurantiebelasting. Door dit kabinet is de assurantiebelasting al verhoogd. Een verdere verhoging zoals in dit amendement is voorgesteld voor dekking betekent dat een verschuiving van de lasten plaatsvindt van bepaalde beleggers naar verzekeringnemers. Gelet op het voorgaande wordt het amendement ontraden.

32 504, nr. 17, Koolmees (D66), btw kunst en podiumkunsten gedekt door rode diesel

Dit amendement draait de verhoging van het btw-tarief op podiumkunsten en kunstvoorwerpen terug. Op grond van het amendement wordt dit gefinancierd via het volledig afschaffen van het verlaagde accijnstarief op rode diesel, inclusief de grootverbruikersregeling. De budgettaire

derving ter zake van de podiumkunsten en kunstvoorwerpen bedraagt € 90 mln. De dekking van de rode diesel levert € 265 mln. op. Per saldo komt dit neer op een lastenverzwaring van € 175 mln. Enerzijds wordt hiermee een in het Regeeraakkoord opgenomen maatregel, te weten het onder het algemene btw-tarief brengen van podiumkunsten en kunstvoorwerpen, geschrapd. Daarnaast heeft het afschaffen van rode diesel tot gevolg dat de gebruikers van rode diesel (met name landbouw, bouw en industrie) te maken krijgen met een forse lastenverzwaring. Op korte termijn kom ik overigens met een kabinetreactie op het recente onderzoeksrapport van Ecorys over Rode Diesel, waar uw Kamer op 13 september jl. om heeft gevraagd. In het amendement is sprake van een netto lastenverzwaring waarbij tevens geen sprake is van terugsluis naar de gebruikers die met de lastenverzwaring te maken krijgen. Dit amendement wordt dan ook ontraden.

32 504, nr. 18, Bashir (SP), vervallen verlaging Vpb-tarief

Dit amendement verhoogt ten opzichte van het voorstel van het kabinet het tarief voor de vennootschapsbelasting (Vpb-tarief) in de tweede schijf met 0,5% naar 25,5% in 2011. Dit betekent een lastenverzwaring van € 210 mln. voor het bedrijfsleven. De stijging van de zorgpremies, waarvoor compensatie wordt geboden via onder meer verlaging van het Vpb-tarief, wordt dan immers niet langer gecompenseerd. Dit zou indruisen tegen het lastenbeeld voor 2011 voor bedrijven. Tevens heeft de verlaging van het tarief van de vennootschapsbelasting een gunstig effect op het Nederlandse vestigingsklimaat. Het verlaagt de belastingdruk op kapitaal waardoor investeren in Nederland aantrekkelijker wordt. Extra investeringen zullen de arbeidsproductiviteit verhogen en de werkgelegenheid verbeteren en dat is goed voor onze economie. Het amendement wordt derhalve ontraden.

32 504, nr. 22, Van Vliet (PVV), werkkostenregeling

Dit amendement leidt ertoe dat bij toepassing van de werkkostenregeling de kosten van vakliteratuur en de kosten van inschrijving in een beroepsregister in de forfaitaire ruimte neerslaan. Bij de internetconsultatie van de Uitvoeringsregeling loonbelasting 2011 zijn beide punten door veel respondenten als zeer bezwaarlijk benoemd. Door de forfaitaire benadering hebben inhoudingsplichtigen daarmee minder mogelijkheden voor andere onbelaste vergoedingen en verstrekkingen. Gelet op de brede roep uit de praktijk en mede op verzoek van VNO-NCW en MKB-Nederland is besloten verruiming op dit punt voor te stellen. Door het amendement zou deze verruiming achterwege blijven. Dit terwijl de verruiming relatief veel werkgevers (20%) verlichting brengt. Tevens zou de overstap naar de werkkostenregeling daarmee bemoeilijkt worden. Verder leidt het amendement tot een lastenverzwaring voor bedrijven die niet past bij het beoogde lastenbeeld voor 2011 voor bedrijven. Daarom ontraad ik het amendement.

32 504, nr. 24, Dijkgraaf (SGP), verhouding sigaretten en shag

Dit amendement beoogt de accijns per rokertje in gelijke mate te verhogen zonder onderscheid te maken naar sigaretten of rooktabak (shag). Bij de in het amendement voorgestelde verhoging komt de nadruk meer op de shag te liggen. Dit vergroot het toch al forse prijsverschil met België. Hierdoor zijn er significante grenseffecten te verwachten. Om die reden wordt het amendement ontraden.

32 504, nr. 25, Bashir (SP) en Groot (PvdA), koopkrachtpakket

Met dit amendement wordt beoogd het door het kabinet voorgestelde koopkrachtpakket aan te passen. Daarbij wordt de verlaging van de alleenstaande-ouderkorting met € 20 teruggedraaid. Voorts wordt de eerste tariefschijf verlengd (en de tweede tariefschijf verkort) met € 240.

Verder wordt de verlenging van de derde tariefschijf met € 450 teruggedraaid. De budgettaire derving van het terugdraaien van de verlaging van de alleenstaande-ouderkorting en de aanpassing van de lengte van de eerste schijf van respectievelijk € 6 mln. en € 40 mln. wordt gedekt door het terugdraaien van het verlengen van de derde tariefschijf (€ 46 mln.). Met het door het kabinet voorgestelde koopkrachtpakket 2011 wordt – zo goed als mogelijk – een evenwichtig koopkrachtbeeld bewerkstelligd. Dat beeld wordt enigszins verstoord door dit amendement. Dit amendement verhoogt de belastingen voor mensen met hogere inkomens en verlaagt deze voor mensen met lagere inkomens. Daarbij geldt dat de verlaging van de alleenstaande-ouderkorting voor alleenstaanden met een laag inkomen in de meeste gevallen geen gevolgen voor de koopkracht heeft omdat die belastingplichtigen een verzilveringsprobleem hebben. Dit is bijvoorbeeld het geval bij alleenstaande ouders die vier dagen per week werken op minimumloonniveau en *niet-werkende* alleenstaande ouders op minimumniveau. Het terugdraaien heeft voor deze groep om die reden dus ook geen positief effect op de koopkracht. Alleenstaande ouders met een hoger inkomen hebben evenwel wel profijt van het terugdraaien van het verlagen van de alleenstaande-ouderkorting. Het amendement lijkt dus voor wat betreft het terugdraaien van de verlaging van de alleenstaande ouderenkorting het beoogde doel niet te bereiken. Ik merk overigens op dat juist alleenstaande ouders op minimumniveau in het koopkrachtbeeld voor 2011 in de plus staan: werkend en inactief beiden op plus ½ %, terwijl de mediane koopkrachtontwikkeling van alle huishoudens – ¼ % is. Gelet op het voorgaande wordt het amendement ontraden.

32 504, nr. 26 Van Vliet (PVV), overdrachtsbelasting/buitenlands onroerend goed

Dit amendement regelt dat de buiten Nederland gelegen onroerende zaken niet meetellen voor de bezitser van meer dan 50% voor onroerende zaaklichamen bij de heffing van overdrachtsbelasting. Het niet meetellen van buitenlandse onroerende zaken leidt ertoe dat de budgettaire opbrengst van deze constructiebestrijding (€ 75 mln.) wegvalt. Het meetellen van buitenlandse onroerende zaken voor de bezitser levert een essentiële bijdrage aan het bestrijden van constructies. Hiermee wordt immers voorkomen dat via de aankoop van buitenlands onroerend goed de bezitser wordt ontlopen. De ervaring leert dat onroerende zaaklichamen in de praktijk buitenlandse onroerende zaken verkrijgen, rechtstreeks, maar ook indirect via van aandelen in een ander lichaam met buitenlandse onroerende zaken. Een bedrijfseconomisch renderende exploitatie gaat in dergelijke gevallen hand in hand met een verwatering van de bezitser, zodat niet aan de voorwaarden wordt voldaan die leiden tot heffing van overdrachtsbelasting. Bovendien zou het voor de vraag of sprake is van een onroerende zaaklichaam niet moeten uitmaken of geïnvesteerd wordt in Nederlands onroerend goed of onroerend goed dat bijvoorbeeld net over de grens ligt. De overdrachtsbelasting wordt natuurlijk alleen geheven over de in Nederland gelegen onroerende zaken. Om onder de nieuwe regels te kwalificeren voor de bezitser dienen de bezittingen van het lichaam te bestaan uit meer dan 50% onroerende zaken. En tegelijkertijd dienen de bezittingen voor ten minste 30% te bestaan uit in Nederland gelegen onroerende zaken. Dit betekent dat zowel binnenlandse als buitenlandse investeerders pas met overdrachtsbelasting worden geconfronteerd indien het lichaam waarvan de aandelen worden verkregen, substantieel in Nederlandse (fictieve) onroerende zaken heeft geïnvesteerd. Gelet op het voorgaande wordt het amendement ontraden.

32 504, nr. 28, Groot (PvdA), btw kunst en podiumkunsten gedekt door de assurantiebelasting

Met dit amendement wordt het terugdraaien van de verhoging van het btw-tarief op podiumkunsten en kunstvoorwerpen gedekt met een verhoging van het tarief van de assurantiebelasting. De budgettaire derving ter zake van de podiumkunsten en kunstvoorwerpen bedraagt € 90 mln. Met de verhoging van de assurantiebelasting is in een adequate dekking voorzien. Met dit amendement wordt een in het Regeerakkoord opgenomen maatregel, te weten het onder het algemene btw-tarief brengen van podiumkunsten en kunstvoorwerpen, geschrapt. Daarnaast wordt op deze manier de lastenverzwaring afgewenteld van een bepaalde groep personen die ervoor kiest een bepaalde culturele activiteit te bezoeken of kunst te kopen naar gebruikers van bepaalde verzekeringsproducten. Het amendement wordt derhalve ontraden.

32 504, nr. 29, Bashir en Van Dijk (beiden SP); btw kunst en podiumkunsten

Met dit amendement wordt de btw-verhoging op kunst en podiumkunsten ongedaan gemaakt. De budgettaire derving van dit amendement bedraagt € 90 mln. In de toelichting op het amendement wordt voor de dekking verwezen naar amendement 32 504 nr. 18 (verhogen Vpb-tarief). Met het amendement wordt een in het Regeerakkoord opgenomen maatregel, te weten het onder het algemene btw-tarief brengen van podiumkunsten en kunstvoorwerpen, geschrapt. Om die reden wordt het amendement ontraden.

Amendementen Overige fiscale maatregelen 2011 (32 505)

32 505, nr. 10, Bashir (SP)/Braakhuis (GroenLinks) over de Edelweissroute

Dit amendement betreft het afschaffen van artikel 72 van de Successiewet 1956 om de zogenoemde Edelweissroute de pas af te snijden. In mijn mondelinge reactie heb ik aangegeven dat ik het amendement ontraad, omdat het niet het beoogde doel bereikt. Het schrappen van de bevoegdheid van een executeur om aangifte te doen, dan wel de plicht om aangifte te doen als alle erfgenamen in het buitenland wonen, bewerkstelligt immers niet dat erfgenamen van de executeur wel de informatie krijgen die hij opzettelijk achterhoudt voor de erfgenamen. Wel zal dit leiden tot een toename van de administratieve lasten van zowel erfgenamen als de Belastingdienst.

In het debat kwamen aan de hand van de voorgelegde casus nog twee vragen naar voren, gesteld door de heer Braakhuis onderscheidenlijk de heer Bashir. Ik heb toegezegd te proberen op een toegankelijke manier het antwoord op te schrijven op die vragen. Omdat aan de casus zowel fiscale als civielrechtelijke aspecten kleven, hecht ik eraan de procedure rondom de aangifte door een executeur stap voor stap door te nemen. De aangedragen casus bevat de volgende elementen. Het gaat om een nalatenschap van een Nederlander die minder dan tien jaar voor zijn overlijden in het buitenland (Zwitserland) is gaan wonen. Een deel van de erfgenamen woont in het buitenland, maar er zijn ook erfgenamen die in Nederland wonen. Er is door de erflater een executeur benoemd die onder meer de aangifte erfbelasting verzorgt. De inhoud van het testament met betrekking tot de wijze van verdeling van de nalatenschap is niet bekend. De in Nederland wonende erfgenaam claimt dat tot de nalatenschap zwart geld behoort dat door de executeur opzettelijk buiten de aangifte voor de erfbelasting is gehouden en pas na verstrijken van de navorderingstermijn aan de erfgenamen geopenbaard wordt. Daarmee zouden de erfgenamen tegen hun wil moeten meewerken aan witwassen. Hierna behandel ik deze elementen. Op grond van de Nederlandse Successiewet 1956 is de verkrijging uit de nalatenschap van een erflater die in Nederland woont,

belast met Nederlandse erfbelasting. Indien de erflater een Nederlander is die minder dan tien jaar voor zijn overlijden in het buitenland is gaan wonen, wordt hij bij fictie geacht toch in Nederland te wonen. Zijn nalatenschap wordt belast volgens het Nederlandse systeem. Dat heeft tot gevolg dat in Nederland aangifte moet worden gedaan. De inspecteur kan de erfgenaam uitnodigen tot het doen van aangifte. Als die uitnodiging niet op tijd is ontvangen door de erfgenaam, is deze verplicht om een aangiftebiljet te verzoeken. Deze bepalingen zijn altijd van toepassing, dus zowel in de situatie waarin door de erflater een executeur is benoemd als in de situatie waarin dit niet is gebeurd. De aangifteplicht blijft onverkort op de erfgenaam rusten. Artikel 72 van de Successiewet 1956 geeft aanvullend op de aangifteplicht van de erfgenamen aan de executeur een bevoegdheid tot het doen van aangifte en – in het geval alle erfgenamen in het buitenland wonen – zelfs de plicht daartoe. Deze bepaling is aanvullend op de in het Burgerlijk Wetboek geregelde vertegenwoordiging door de executeur en met name gericht op de vergemakkelijking van zowel de aangifte als de aanslagregeling. In de voorgelegde casus is er sprake van een executeur met als taak om de nalatenschap af te wikkelen, waaronder het nakomen van de fiscale verplichtingen. Ook in dat geval worden de erfgenamen echter niet ontslagen van hun eigen aangifteplicht en aansprakelijkheid voor de betaling van de verschuldigde belasting, ook niet als de executeur aangifte heeft gedaan. Dit is derhalve anders dan de heer Bashir veronderstelt.

Vervolgens gaat het in de casus om een executeur die weliswaar de aangifte erfbelasting doet, maar opzettelijk bepaalde banktegoeden buiten de aangifte houdt. De heer Braakhuis vraagt in het bijzonder naar de situatie waarin de executeur zich in een jurisdictie bevindt waar het achterhouden van informatie voor de erfgenamen niet strafbaar is, bijvoorbeeld in Zwitserland. Ik neem aan dat de heer Braakhuis hier doelt op een executeur die zich op grond van een wettelijke geheimhoudingsplicht meent te kunnen verschonen. Een zo vérgaand verschoningsrecht bestaat echter niet, ook niet in Zwitserland. Het Zwitsers bankgeheim strekt niet zo ver dat door een bank bewust mag worden meegewerkt aan belastingontduiking. Een executeur kan zich dan ook niet op dit bankgeheim beroepen. De positie van de executeur volgens Zwitsers recht (der Willensvollstrecker) is vergelijkbaar met die van de executeur volgens Nederlands recht, zodat hij eveneens gehouden is alle informatie aan de erfgenamen te verschaffen. Als erfgenamen menen dat informatie wordt achtergehouden, kunnen en moeten zij langs civielrechtelijke weg bij de executeur die informatie afdwingen. Voor de fiscaliteit werkt het overigens zo, dat een executeur die aangifte heeft gedaan, hoofdelijk aansprakelijk is voor de door de erfgenamen verschuldigde belasting. Dat is inclusief de na te vorderen belasting die betrekking heeft op verzwegen vermogensbestanddelen en de eventueel verschuldigde boete als gevolg van het fout of onvolledig doen van aangifte. Daarnaast loopt de executeur ook het risico van strafrechtelijke vervolging. Ook deze aansprakelijkheid zal ertoe bijdragen dat hij zijn medewerking weigert aan het opzettelijk misleiden van de fiscus door middel van fraude. In de geschetste casus lijken de erfgenamen er zeker van te zijn dat er verzwegen vermogen is. Het is in dat geval aan hen om dit vermogen te achterhalen en vervolgens hun aandeel daarin op correcte wijze aan te geven. De Belastingdienst mist als er geen concrete aanwijzingen en/of bewijs zijn de bevoegdheden en de middelen om de informatie te achterhalen. Dat geldt in Nederland evenzeer als in buitenlandsituaties. De termijn waarbinnen de Belastingdienst nog kan terugkomen op eerder opgelegde aanslagen in buitenlandsituaties bedraagt inderdaad twaalf jaar. Deze termijn geldt ook voor een op te leggen boete. Na deze termijn kan niet langer worden teruggekomen op het verleden. Daarmee verschilt deze situatie niet principieel van andere situaties waarvoor (verjarings)termijnen gelden. Overigens merk ik

op dat zelfs het verstrijken van de navorderingstermijn niet in de weg staat aan het alsnog betalen van een niet meer te formaliseren belasting-schuld, bij wijze van gewetensgeld. In de voorgelegde casus zou dit betekenen dat de erfgenamen alsnog de belasting zouden kunnen betalen die verschuldigd zou zijn geweest als wel volledig aangifte was gedaan. Of zij daarbij eveneens alsnog de belasting voor hun rekening nemen die door de erflater verschuldigd was over het zwart verkregen vermogen, is in dat geval ook aan het geweten van de erfgenamen. Daarmee vermijden ze wel de indruk dat zij onder dwang meewerken aan witwassen.

Ik vertrouw erop duidelijk te hebben gemaakt dat de bevoegdheid van een executeur tot het doen van aangifte losstaat van de verplichting tot het doen van een juiste aangifte door de erfgenamen. Die laatsten zijn en blijven zelf verantwoordelijk. De erfgenamen kunnen ook niet de verantwoordelijkheid voor het doen van een juiste aangifte afschuiven op de Belastingdienst; hun staan meer middelen ter beschikking om aan de gewenste informatie te komen dan aan de Belastingdienst. Wanneer een executeur informatie verzwijgt voor een erfgenaam is dit in eerste instantie een civielrechtelijke kwestie tussen die erfgenaam en de executeur. Artikel 72 van de Successiewet 1956 belemmert de mogelijkheden van de erfgenaam in een dergelijk geval niet. Een aangifte door een executeur ontslaat een erfgenaam niet van zijn fiscale verplichtingen jegens de fiscus. Met het amendement tot afschaffing van genoemd artikel 72 wordt niet het beoogde effect bereikt. Afschaffing zal er namelijk niet toe leiden dat een executeur die opzettelijk informatie achterhoudt, die informatie dan wel aan de erfgenaam ter beschikking zal stellen. De executeur is immers door de erflater aangewezen om de boedel af te wikkelen conform het testament. Als hij het testament weigert af te geven, kan de erfgenaam via een civiele procedure afgifte van het testament eisen. Daarnaast wil ik nog benadrukken dat genoemd artikel 72 juist een efficiënte uitvoering van de heffing van erfbelasting bevordert. Het feit dat de executeur bevoegd is om aangifte te doen is van praktisch belang. De executeur is in heel veel gevallen een vast aanspreekpunt voor de Belastingdienst, die niet alle (al dan niet in het buitenland wonende) erfgenamen afzonderlijk hoeft te benaderen. Indien genoemd artikel 72 zou vervallen, zou de Belastingdienst bij het openvallen van een nalatenschap waarbij in het buitenland wonende erfgenamen zijn betrokken, al deze erfgenamen moeten aanschrijven. De gegevens van dergelijke erfgenamen zijn echter veelal niet bekend bij de Belastingdienst, nu zij niet in Nederland wonen. De Belastingdienst zou in deze gevallen dus onderzoek moeten gaan doen naar de woon- of verblijfplaats van deze erfgenamen. Daarbij komt dat de executeur die aangifte doet hoofdelijk aansprakelijk als bedoeld in artikel 47 van de Invorderingswet 1990 wordt voor alle verschuldigde erfbelasting in de nalatenschap. Deze hoofdelijke aansprakelijkheid van de executeur zou vervallen bij het laten vervallen van artikel 72, eerste lid, van de Successiewet 1956, waarmee de Belastingdienst in voorkomende gevallen de beste kans op inning van een belastingclaim verliest. Hierdoor zal het amendement eerder geld kosten dan geld opleveren. Bovendien wordt de executeur – net als de erfgenaam – door artikel 72, eerste lid, van de Successiewet 1956 verplicht tot het verstrekken van alle informatie die van belang is voor de heffing van erfbelasting. Gelet op enerzijds het belang van artikel 72, eerste lid, van de Successiewet 1956 en anderzijds de vaststelling dat het amendement niet het door de indiener beoogde effect sorteert, moet ik het amendement ontraden.

32 505, nr. 12 Braakhuis (GroenLinks), heffingskortingen box 3

Voor dit amendement wordt verwezen naar het amendement bij het wetsvoorstel Belastingplan 2011, nr. 32 505, nr. 16.

32 505, nr. 14, Bashir (SP), kosten lidmaatschap van een vrijetijdsvereniging

Ingevolge dit amendement worden representatiekosten in de vorm van de kosten van een lidmaatschap van een vrijetijdsvereniging van aftrek uitgesloten. Gedacht kan worden aan het lidmaatschap van een golfvereniging waar de ondernemer zakenrelaties opdoet. Hierover merk ik op dat in de winstsfeer alléén kosten gemaakt met het oog op de zakelijke belangen van een onderneming aftrekbaar zijn van de winst. Vervolgens zijn er in de wet diverse kosten aangewezen die ondanks die zakelijke belangen zijn uitgesloten of beperkt van aftrek, omdat er mede een privé-element in schuilt. Er is dus sprake van een dubbele toets. Het amendement sluit de aftrek uit van een specifieke soort representatiekosten. Representatiekosten zijn zeer divers en vallen reeds onder een algemene wettelijke aftrekbeperking. Door alleen een bepaalde soort representatiekosten volledig uit te sluiten van aftrek, ontstaan verschillen in aftrekbaarheid van representatiekosten die niet goed te verklaren zijn. Zo zouden kosten die een ondernemer maakt voor het lidmaatschap van een voetbalclub waar hij klantencontacten opdoet en onderhoudt niet aftrekbaar zijn, terwijl kosten die hij met hetzelfde doel maakt voor het bijwonen van voetbalwedstrijden beperkt in aftrek komen. In het eerste geval zou het privé-element van de kosten dus zwaarder worden gewogen. De vraag is wat de rechtvaardiging is voor dit verschil.

Excessen worden bovendien voorkomen doordat representatiekosten die tevens zijn aan te merken als «standsuitgaven» reeds volledig zijn uitgesloten van aftrek. De huidige dubbele toetsing biedt de Belastingdienst voldoende handvatten om te bepalen of bepaalde kosten van aftrek zijn uitgesloten of gedeeltelijk niet aftrekbaar zijn. Ik ben dan ook van mening dat aanvullende wetgeving op dit punt niet nodig is. Het amendement leidt tot een lastenverzwaring voor ondernemers van circa € 5 mln. Op basis van bovenstaande afwegingen ontraad ik het amendement.

32 505, nr. 15, Van Vliet (PVV), vrijstelling schenkbelasting Koninklijk Huis
Dit amendement bewerkstelligt het vervallen van de vrijstelling van schenkbelasting in de Successiewet 1956 voor schenkingen die door de Koningin of de leden van het Koninklijk Huis worden gedaan. Bij deze vrijstelling dient te worden bedacht dat in het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2011 reeds een inperking is opgenomen in deze vrijstelling in die zin dat de vrijstelling voortaan beperkt is tot een verkrijging van de Koning, de vermoedelijke opvolger van de Koning, de Koning die afstand van het Koningschap heeft gedaan en hun echtgenoten, uit hoofde van hun functie en hun hoedanigheid. Daarnaast komt de vrijstelling uitsluitend ten goede aan burgers, en niet aan leden van de Koninklijke familie. In deze zin is de vrijstelling – zeker nu deze is beperkt tot schenkingen in de functie en hoedanigheid van de Koning – op een lijn te stellen met de vrijstelling voor schenkingen door de Staat, een provincie of een gemeente. In algemene zin is het onwenselijk en ongepast dat burgers schenkbelasting verschuldigd zijn wanneer zij een schenking van een publiekrechtelijk orgaan ontvangen. Om deze redenen ontraad ik dit amendement.

32 505, nr. 16, Groot (PvdA), dwangsomregeling toeslagen

Zoals afgesproken tijdens het wetgevingsoverleg van 8 november jl., heb ik nogmaals gekeken naar het amendement van de heer Groot c.s. over de toepassing van de dwangsomregeling voor toeslagen. Dit amendement regelt het door de Kamer gewenste uitstel van de toepassing van de dwangsomregeling met een jaar. Ik kan mij hierin vinden en er is wat mij betreft dan ook geen aanleiding voor een nota van wijziging met betrekking tot dit onderwerp. Ik stel het op prijs om, zoals afgesproken, voor het

zomerreces nog nader van gedachten te wisselen met de Kamer over de dwangsomregeling in relatie tot het massale proces van definitief toekennen van toeslagen.

De staatssecretaris van Financiën,
F. H. H. Weekers

BEREKENING BESTEEDBAAR INKOMEN SAMENGESTELDE GEZINNEN

In de onderstaande tabellen wordt het netto besteedbaar inkomen berekend van een samengesteld gezin in 2011 respectievelijk na de inwerkingtreding van het nieuwe partnerbegrip voor de toeslagen, alsmede van een traditioneel gezin.

Daarbij wordt uitgegaan van bedragen en tarieven van 2010. Daarnaast wordt verondersteld dat de kosten van kinderopvang € 6 per uur bedragen en dat er per kind voor 40 uren kinderopvang per maand wordt gekregen.

Bij het onderstaande voorbeeld wordt nog opgemerkt dat voor het recht op (aanvullende) alleenstaande-ouderkorting het al dan niet zijn van partner niet relevant is. Voor deze heffingskorting geldt dat er geen huishouding gevoerd mag worden met een ander dan een kind dat bij aanvang van het kalenderjaar de leeftijd van 27 jaar nog niet heeft bereikt. Zowel het traditionele gezin als het samengestelde gezin voldoet hier niet aan. Zij hebben derhalve geen recht op deze heffingskorting.

Samengesteld gezin, situatie 2011 (Partner IB: nee; Partner Toeslagen: ja)

Gezin A			
	Vader	Moeder	Totaal
Belastbaar inkomen	25 000	20 000	45 000
Belasting	3 917	2 038	5 955
Box 1	8 939	6 841	15 780
<i>schijf 1</i>	6 094	6 094	12 188
<i>schijf 2</i>	2 845	748	3 593
<i>schijf 3</i>	–	–	–
<i>schijf 4</i>	–	–	–
Box 3	–	–	–
Heffingskortingen	5 022	4 803	9 825
<i>Algemene heffingskorting</i>	1 987	1 987	3 974
<i>Arbeidskorting</i>	1 489	1 460	2 949
<i>Combinatiekorting</i>	1 546	1 356	2 902
Toeslagen	2 668	2 658	5 326
<i>Huurtoeslag</i>	–	–	–
<i>Kinderopvangtoeslag</i>	4 966	–	4 966
<i>Kindgebondenbudget</i>	96	–	96
<i>Zorgtoeslag</i>	264	–	264
Besteedbaar inkomen (jaar)	23 752	20 619	44 371
Besteedbaar inkomen (maand)	1 979	1 718	3 698

Traditioneel gezin, situatie 2011 en 2012 (Partner IB: ja; Partner Toeslagen: ja)

	Gezin B		
	Vader	Moeder	Totaal
Belastbaar inkomen	25 000	20 000	45 000
Belasting	5 463	2 038	7 501
Box 1	8 939	6 841	15 780
<i>schijf 1</i>	6 094	6 094	12 188
<i>schijf 2</i>	2 845	748	3 593
<i>schijf 3</i>	–	–	–
<i>schijf 4</i>	–	–	–
Box 3	–	–	–
Heffingskortingen	3 476	4 803	8 279
<i>Algemene heffingskorting</i>	1 987	1 987	3 974
<i>Arbeidskorting</i>	1 489	1 460	2 949
<i>Combinatiekorting</i>	–	1 356	1 356
Toeslagen	2 668	2 658	5 326
<i>Huurtoeslag</i>	–	–	–
<i>Kinderopvangtoeslag</i>	4 966	–	4 966
<i>Kindgebondenbudget</i>	96	–	96
<i>Zorgtoeslag</i>	264	–	264
Besteedbaar inkomen (jaar)	22 205	20 619	42 825
Besteedbaar inkomen (maand)	1 850	1 718	3 569

Samengesteld gezin, situatie 2012 (Partner IB: nee; Partner Toeslagen: nee)

	Gezin C		
	Vader	Moeder	Totaal
Belastbaar inkomen	25 000	20 000	45 000
Belasting	3 917	2 038	5 955
Box 1	8 939	6 841	15 780
<i>schijf 1</i>	6 094	6 094	12 188
<i>schijf 2</i>	2 845	748	3 593
<i>schijf 3</i>	–	–	–
<i>schijf 4</i>	–	–	–
Box 3	–	–	–
Heffingskortingen	5 022	4 803	9 825
<i>Algemene heffingskorting</i>	1 987	1 987	3 974
<i>Arbeidskorting</i>	1 489	1 460	2 949
<i>Combinatiekorting</i>	1 546	1 356	2 902
Toeslagen	4 020	4 356	8 376
<i>Huurtoeslag</i>	–	–	–
<i>Kinderopvangtoeslag</i>	2 556	2 640	5 196
<i>Kindgebondenbudget</i>	1 008	1 008	2 016
<i>Zorgtoeslag</i>	456	708	1 164
Besteedbaar inkomen (jaar)	25 103	22 318	47 421
Besteedbaar inkomen (maand)	2 092	1 860	3 952